

Sv till “Dags att göra om och göra rätt” i nr 4 2026 av tidningen Hundsport

I Svenska Kennelklubben (SKK):s tidning Hundsport har det publicerats en debattartikel om kravet på arbetsmerit för att erhålla certifikat på utställning skriven av uppfödare av vår ras, privatpersoner och uppfödare av andra raser. Det är av yttersta vikt att de diskussioner som pågår i frågan håller sig till sakfrågan, arbetsmeritens vara eller icke vara. Diskussion är viktigt och alla behöver vara öppna för andra åsikter samt frågeställningar. Inget gynnas av uppdelningar i olika läger, minskat förtroende och mindre samarbete. Nedan följer styrelsens och avelsrådets officiella inlägg i debatten.

Rasstandarden

Sammanfattat skriver de i artikeln att SKK inte översatt rasstandarden för aussie korrekt. I Fédération Cynologique Internationale (FCI):s rasstandard står det att aussien kategoriseras i grupp 1 som en vallhund men med kommentaren ‘without working trail’. De påpekar där att i SKKs rasstandard för aussien är inte ‘without working trail’ med och menar då att rasstandarden är felaktigt översatt av SKK. Det är inget unikt för aussien utan det står inte med på någon av de hundraser som inte har tillägget ‘working trail’ i FCIs nomenklatur, ex Australian Cattle dog och Collie. Istället har SKK tillägget “med arbetsprov” på de hundar som har tillägget ex. Australian Kelpie.

Vad innebär då tillägget?

Tillägget innebär att raserna har möjlighet att erhålla internationella bruksprovscertifikat som utfärdas av FCI och därmed även titlar som exempelvis C.I.T (International Working Champion) och C.I.TR (International Herding Champion). De kan dessutom anmälas till working class på FCIs internationella CACIB-utställningar. Detta är alltså en rättighet kopplad till dessa raser och har ingen koppling till de krav på arbetsmerit som finns för att erhålla utställningscertifikat eller utställningschampionat i Sverige. Att aussien i dagsläget saknar detta tillägg innebär dock inte att det är permanent och diskussioner om tillägget har länge pågått i USA. Det är möjligt att ansöka om ett sådant tillägg, vilket exempelvis gjordes för holländsk herdehund 2019 av rasens huvudklubb i Nederländerna.

Aussiens huvudklubb är, som även nämns i debattartikeln, ‘American Kennel Club’ (AKC) där ‘The United States Australian Shepherd Association’ (USASA) representerar aussien sedan 90-talet. USASA skriver på sin hemsida om rasen: *“Truly, the Australian Shepherd is a highly versatile dog. “Aussies” (as they are lovingly nicknamed) are very active dogs that need a great deal of exercise on a daily basis to prevent them from becoming bored or frustrated and consequently developing destructive habits. Because of their high energy level, combined with high intelligence, Aussies need to be given a “job” to perform, be it shepherding the children, protecting the house, herding livestock or competing in dog events. “*

I informationen om aussien på AKCs egna hemsida framgår det även tydligt att det är en arbetande vallhund. Rasen ligger i deras staplar på högsta värde för träningsbarhet, energinivå och behov av mental stimulans. I rasstandarden som ligger publicerad hos FCI framgår det även att det är en arbetande hund som ska ha starka vall- och vaktinstinkter samt orka jobba under en hel dag: *“BEHAVIOUR/TEMPERAMENT: The Australian Shepherd is an intelligent working dog of strong herding and guarding instincts. He is a loyal companion and has the stamina to work all day. With an even disposition, he is good natured, seldom quarrelsome. He may be somewhat reserved in initial meetings.”*

Det är enligt FCIs regelverk fritt för medlemsländer att sätta högre nationella krav än de regler som finns inom FCI. Det framgår tydligt att aussien är en arbetande hund, varför det är rimligt att SKK klassificerar den som en brukshund. Svenska Brukshundklubben (SBK) har avelsansvar för brukshundarna och arbetar för att raserna ska vara sunda, både mentalt och fysiskt. Hundar av brukshundraser är sedan länge arbetande hundraser, speciellt lämpade för de grenar och aktiviteter som SBK har i sitt utbud. SBK har krav på arbetsmerit för samtliga raser.

Krav på arbetsmerit

Kravet på arbetsmerit infördes av SBK för att säkerställa att de hundar som tilldelas titeln Svenskt Utställningschampion inte enbart har ett rastypiskt yttre utan även följer rasstandardens gällande mentalitet och funktion. Det är viktigt att understryka att kravet på arbetsmeriter inte innebär att alla hundägare måste tävla eller sträva mot elitnivå. Frågan är större än så. Det handlar om avelns riktning och ansvaret för rasens utveckling.

Genom arbetsmeriter får vi en indikation på att de hundar som erhåller certifikat samt utställningschampionat även besitter de mentala egenskaper som rasstandardens beskriver, egenskaper som exempelvis samarbetsförmåga, koncentration, uthållighet och förmågan att utföra självständigt arbete. Dessa kvaliteter går inte att läsa av under en utställning och därför är arbetsmeriter ett viktigt verktyg för att säkerställa att våra raser fortfarande är de funktionella och mentalt hållbara hundar de en gång avlades för att vara.

I debattartikeln lyfts att det kan upplevas märkligt att det endast krävs kvalitetspriset ”Good” på utställning för att erhålla ett brukschampionat, och att det i stället borde krävas minst certifikatkvalitet (CK) för att säkerställa att rasstandardens upprätthålls. CK (certifikatkvalitet) delas endast ut till hundar som först tilldelats kvalitetspriset ”Excellent” och därefter bedöms hålla så hög kvalitet att de kan konkurrera om certifikat. Om vi jämför detta med exempelvis FCIs vallprov (International Herding Trial Traditional Style, IHT) motsvarar ett CK snarare prestationer på den högsta nivån, det vill säga deltagande i IHT3.

En liknande parallell kan dras till bruksproven. I elitklass krävs det att hunden inte bara startar, utan också presterar på mycket hög nivå, exempelvis genom att uppnå certifikatpoäng och dessutom placera sig i topp, för att erhålla certifikat. Sammantaget visar dessa jämförelser att ett krav på CK på utställning skulle innebära en väsentligt högre nivå än de arbetsmeriter som idag krävs för championatet.

Kraven på arbetsmeriter ligger idag på grundläggande nivåer. Styrelsen valde vid regelrevideringen att inte skicka in förslag om höjning av dessa krav till SBK. Det beslutet grundade sig främst i att det för de högre klasserna krävs ett stort intresse och god kunskap hos föraren, inte bara hunden, för att erhålla de meriterna. Det är inte många hundar idag som ställs ut som har någon av de arbetsmeriterna som krävs varför vi inte tror att en höjning skulle gynna rasen även om vi anser att det är viktigt att kraven kvarstår. Åsikterna bland rasklubbens medlemmar som skickades in var framförallt att det bör vara kvar som det är nu eller höjas.

Det kom även in förslag om att utöka antalet grenar/certifieringar som kan användas som en arbetsmerit. Rasklubben skickade in flertalet förslag till SBK där certifierad tjänstehund har skickats vidare till SKK. Det regelrevideringsarbetet pågår och vi har ännu inte erhållit någon återkoppling. För att SKK ska godkänna arbetsmeriten behöver specialklubben motivera hur certifieringen/prov/tävlingsformen visar på att hunden har arbetsvilja vilket vi, och även SBK centralt, anser att det gör. Det behöver även vara en officiell gren under FCI vilket gör att, som exempel, ASCAs tävlingssystem inom vallning inte kan vara med. Styrelsen och avelsrådet ser positivt på att öka antalet arbetsmeriter för att ge en större valbarhet till meritering.

Miniature american shepherd (MAS)

I debattartikeln lyfts frågor om de skillnader som finns mellan aussie och MASen och hur det är möjligt att två, som de uttrycker det, ”kusinraser” kan ha så olika krav. Det finns flera exempel på liknande situationer, exempelvis Riesenschnauzer och Schnauzer samt Collie och Sheltie för att nämna några där ena rasen som hör till gruppen brukshundar. MAS är inte en brukshund varför den inte har krav på genomförande av mentalbeskrivning (MH) för registrering av valpar. Vi har ingen insikt i varför MAS inte kategoriseras som en brukshund eller varför de har/inte har de krav som finns för utställningsmeriter och registrering av avkommor.

Svenska Miniature American Shepherdklubben (SMASK) arbetar aktivt för att marknadsföra och förespråka genomförande av Beteende- och personlighetsbeskrivning hund (BPH) vilket är SKKs framtagna motsvarighet till MH. För MAS finns i dagsläget inget krav på genomfört BPH för att kunna registrera avkommor i SKK. Samtidigt ser vi att andra raser redan har infört sådana krav, vilket tydligt visar att frågan är både aktuell och

relevant att diskutera även framåt. Utvärdering av hundarnas mentala egenskaper under standardiserade former är väldigt värdefullt i avelsarbetet för att ta fram mentalt stabila hundar med de rasspecifika egenskaperna som önskas.

MAS är en relativt ny hundras och vi ser det inte som något konstigt att aussieägare väljer att köpa MAS. Det är en liknande hund i en mindre och, enligt många, mer behändig storlek. Vi ser dock att det är extra viktigt att de arbesegenskaper aussien har och då framförallt de egenskaper som gör att personer väljer aussien framför MASen, eller andra hundraser, bevaras för att rasen ska finnas kvar i tillräckligt stor utsträckning för att vi ska ha en god avelsbas.

Avslutande kommentarer

Det är tydligt att det finns ett stort missnöje gällande de krav på arbetsmerit som finns och då bland erfarna uppfödare som fött upp högt meriterade hundar, både inom SBKs tävlingsgrenar och utställning. Åsikter som förs fram behöver bemötas med förståelse och respekt. Samtidigt är det viktigt att lyfta att bilden inte är ensidig. Det finns också ett starkt stöd för nuvarande krav på arbetsmerit, även detta från mycket erfarna uppfödare med omfattande meriter inom såväl brukset som utställning. Debatten rymmer alltså flera perspektiv, och alla förtjänar att tas på allvar.

Det är därtill inte möjligt att endast plocka bort kraven på aussien utan det är ett omfattande beslut som berör SKK och hela SBK:s organisation. Det önskemålet skickades in av en annan rasklubb i nuvarande regelrevidering till SBK och i protokoll från Avel och hälsa går det att utläsa att det endast besvarats och inte har tagits vidare. Vi har förståelse för att kravet på arbetsmerit kan upplevas som ett hinder för den som saknar intresse för de grenar som idag ger giltiga meriter, särskilt i strävan efter ett utställningschampionat. Samtidigt behöver vi förhålla oss till helheten och till rasens långsiktiga utveckling. I stället för att sänka kraven ser vi en framkomlig väg i att öka tillgängligheten och intresset för rasens arbetsområden. Genom att aktivt arbeta med information, utbildning och inspiration inom brukset, vallningen och andra relevanta grenar kan vi skapa bättre förutsättningar för uppfödare och valpköpare att meritera sina hundar. Parallellt fortsätter arbetet, i samverkan med SBK centralt och andra rasklubbar, för att bredda möjligheterna till meritering.

Rasklubben med styrelse, avelsråd och medlemmar har en samlad åsikt om att kravet på arbetsmerit är positivt för rasen och ska finnas kvar. Det framgick tydligt vid arbetet med revideringen av utställnings- och championatregler. Vi vill dock understryka att det är av yttersta vikt att diskussionerna som pågår på sociala medier om detta håller sig till sakfrågan. Det handlar om subjektiva åsikter gällande hur kriterierna ska vara uppställda. De personer som skickat in denna debattartikel har rätt till sin åsikt och har rätt att ställa frågor utan att erhålla personangrepp och påhopp. Polarisering gynnar inte någon och framförallt inte rasens utveckling eller rasklubbens arbete. Rasklubbens arbete baseras på de rasspecifika avelsstrategierna (RAS) som är fastställda hos SKK men även statistik, forskning och de åsikter som våra medlemmar och uppfödare av rasen för fram till rasklubben. Om du vill påverka rasklubbens arbete och vara delaktig i arbetet, behöver du vara medlem i rasklubben. Det är en ideell förening som helt drivs av ideella krafter.

Rasklubben kan inte bedriva sin verksamhet utan stödet och samarbetet med uppfödare av rasen. Arbetet sker för att kunna utbilda och stötta uppfödare i att ta välgrundade beslut för att främja rasen. Avel är inte svart eller vitt och det är inte lätt att vara uppfödare. Vi behöver stötta varandra, informera och utbilda samt arbeta tillsammans för rasens utveckling. Föregå med gott exempel! Respektera andras åsikter, lyft det som du tycker är positivt och avstå från negativa kommentarer.

Styrelsen & avelsrådet

Svenska australian shepherdklubben